

Izdajnička družina u borbi za ulazak u EU

Autor uznik
Subota, 05 Prosinac 2009

Izdajnička
družina u borbi za ulazak u EU

Od kada je Vlada Republike Slovenije 19.XII.2008. blokirala pristupne pregovore RH s EU, èitava je 'nacija' u strahu od gubitka državnog teritorija. Ta naša susjedna državica, 'Alpska Hrvatska' kako ju je dr.Ante Starèeviæ volio nazivati, potaknuta osjeæajem samodostatnosti i vlastite važnosti (kojoj je kumovala i èinjenica da je nekoliko mjeseci prije završila s predsjedanjem EU), odluèila se na taj hrabar korak – svojom odlukom zaustaviti pregovore jedne države s Europskom Unijom. Razloge ovog èina treba tražiti ponajprije u slovenskim pretenzijama na teritorij RH; prvenstveno u njihovoj težnji za promjenom morskih, ali i kopnenih granica. Veæ spominjani strah uvjetovan tim slovenskim èinom bio je sasvim opravdan, ta ipak mi nemamo na državnom vodstvu nekog snažnog, hrabrog i muževnog Vođu; mi u vodstvu 'države' imamo izdajnièko-razbojnièku družinu u sastavu: bradati 'vicmaher' s Pantovèaka, arogantni 'regionalni lider' s Markovog trga, zbunjeni 'mladi lav' iz ministarstva dugaèkog imena, te još nekoliko ministranata koji su spremni jednako brzo pobjeæi kao što su i brzo uskoèili u svoje funkcije. Nu ipak, ta i takva vlast uspjela se nekoliko mjeseci boriti sa slovenskim teritorialnim zahtjevima, pa i pokazati odreðenu dozu patriotizma. Sanaderovog 'novog patriotizma', naravno, ne onog utemeljenog na poviestnom hrvatskom državnom pravu. Ali Slovenci, kakvi veæ jesu, ne odustaju od svojih zahtjeva, pa poèinje 'igra živaca' – tko æe prije pokleknuti – RH ili Slovenija! Kako nova predstraža Europe – Slovenija – ne bi ostala zakinuta, hrvatski lutak koji je pokušao prerezati konce kojima je upravljao iz Europe, morao je odletiti. I tako, dok Sanader leti s mjesta predsjednika vlade u ropotarnicu poviesti, na njegovo mjesto dolazi Jadranka Vlaisavljeviæ Kosor – žena srbskog podrijetla, kumroveèkog obrazovanja, anacionalnog uvjerenja i, kako vidimo u zadnjih pola godine, bez ikakve politièke odluènosti.

U meðuvremenu, zazubice za EU ponovno sve više rastu upravljaèkim strukturama u RH, pa se pregovori požuruju. I zaista, ubrzo Vlada RH, nešto poslije podneva 4.XI.2009. u Stockholmu, podpisuje sada veæ poviestni Sporazum o arbitraži! U Sporazumu se konstatira da „stranke u brojnim pokušajima nisu riješile svoj spor o razgranièenju na kopnu i na moru u proteklim godinama“ te da to ovim sporazumom, kao, nastoje riešiti „u duhu dobrosusjedskih odnosa“. Veselju koje je nastalo nakon ovoga podpisivanja sporazuma nije mogao odoljeti ni švedski domaæin Reinfeldt koji je brže-bolje poèeo 'sipati' pohvale: „Sporazum je znak politièke hrabrosti, pokazuje odluènost dvaju premijera za rješavanje ovog teškog pitanja koji postoji veæ tako dugo vremena“. Vjerojatno na vrhuncu zadovoljstva, i sam Borut Pahor izjavljuje da „danas nije samo povijesni dan samo za Hrvatsku i Sloveniju, i za EU koju se ovo pitanje tièe njezina proširenja, ovo je dobar dan za cijelu meðunarodnu zajednicu. Danas se dogodilo nešto dobro, nešto što rješava a ne stvara probleme. Nešto

Što može biti nadahnuće za budućnost a ne razlog za zabrinutost za budućnost.
Kakav fantastičan dan! "Možda" misli!

Arbitraža

Podsjetimo, Vlada RH je od početka spora inzistirala na njegovu rješavanju pred Međunarodnim sudom pravde u Haagu (ne misli sa Međunarodnim sudom za zločine počinjene na području bivše Jugoslavije u Haagu!, op.tg.), odnosno vodeći se uobičajenim postupkom kad su u pitanju međudržavni granični sporovi. No, slovenska strana inzistirala je na rješavanju istoga postupkom arbitraže. Kako èitatelj ne bi ostao zakinut za objašnjenje gore navedenih pojmova, navest æu kratki opis s relevantnim primjerom. Prema Rječniku Stranih Riječi prof.Marijana Filipovića (TIZ "Zrinski", Āakovec, 1980.), arbitraža je "vansudsko rješavanje sporova putem biranih ili sudom određenih osoba (arbitara)". Najpoznatiji sluèaj međunarodne arbitraže u povijesti svakako je Munchenski sporazum iz 1938. godine u kojem su (kao arbitri) britanski predsjednik vlade Neville Chamberlaine, francuzki predsjednik Eduard Daladier i talijanski predsjednik vlade Benito Mussolini presudili u korist njemaèke strane u sporu između Āehoslovaèke Republike i Njemaèkog Reicha, te time predali Njemaèkoj, do tada èehoslovaèku, pokrajinu Sudete.

U ovom konkretnom sluèaju, Arbitražni sud biti æe sastavljen od pet èlanova. Po jednoga èlana bira Vlada RH i slovenska vlada, a trojicu èlanova (ukljuèujuæi predsjednika suda) biraju slovenska i hrvatska strana uzajamnim dogovorom i to s liste struènjaka za međunarodno pravo koju sastavlja Europska komisija. Ukoliko se ne postigne dogovor o ta tri èlana, bira ih predsjednik Međunarodnog suda u Haagu. Osim sastava Arbitražnog suda, u sporazumu se utanaèuje naèin i metode rada suda, cilj postupka, primjenjivo pravo, karakter odluke suda te, za Vladu RH iznimno važno, odredba da Republika Slovenija mora odustati od zatvaranja poglavlja pristupnih pregovora RH s EU koja nisu direktno vezana uz granièni spor (èl.9., st.1.). Sud æe sjedište imati u Bruxellesu (znakovita èinjenica, zar ne?), imati æe svoje tajništvo, svaka strana svojeg zastupnika, posrednike, i t.d. Sve to, sve trokove toga obimnoga i skupog postupka, plaæat æe podjednako Republika Slovenija i Republika Hrvatska. Gotovo da se zapita; "bi li možda uporaba 'Petra Kreçimira IV.' i par brigada HV-a u rješavanju graniènog spora sa Slovenijom bilo jeftinije po hrvatski državni proraèun…

E sad, text sporazuma ima jednu spornu odredbu koju valjda ovdje spomenuti. To se odnosi na èl. 3., st. 1a, a koji kaže da æe Arbitražni sud utvrditi "vezu Slovenije s otvorenim morem", pri èemu se rieè koja je ovdje prevedena kao 'veza' u englezkom izvorniku spominje kao 'junction', a tumaèenje ove rieèi u diplomatskom smislu može biti dvojako "kao veza i kao spoj. Kada bi se to tumaèilo kao 'spoj', odnosno 'stik z odprtim morjem' kako bi Slovenèad to rekla, to bi znaèilo da Arbitražni sud može ustupiti dio

hrvatskog morskog teritorija Sloveniji (kako bi ova imala dodir s otvorenim morem, bila SPOJENA s njime). Nasuprot tome, ako bi se to tumačilo kao 'veza', kako to radi Vlada RH, dakle u irem značenju, onda bi to rješenje moglo obuhvaćati i način povezivanja slovenskog mora s otvorenim morem, odnosno utvrđivanje morskih plovidbenih pravaca slobodne plovidbe kroz hrvatsko teritorialno more za Slovence. Nešto slično onome što su Magjari imali u 19. stoljeću u vidu željezničkog i cestovnog puta do Rieke kao svoje luke na Jadranu; samo što je ovdje u pitanju morski put. Kako se i ovdje ne bismo zapetljali u tumačenje riječi 'junction', kao što su se time zaokupile sve upravljačke strukture u RH, idemo dalje.

U članku 4. pod nazivom 'Primjenjivo pravo', u sporazumu se specificiraju načela i kriteriji pri donošenju odluke u graničnom sporu. Kratko i jasno, to su: "pravila i načela međunarodnog prava"; Olakotna okolnost za hrvatsku stranu je to što je Arbitražni sud, zbog ove odredbe, morati uzeti u obzir činjenicu da je Republika Slovenija 1992. priznala Republiku Hrvatsku, a time ujedno i njezin teritorialni integritet. Prema tome, ova odredba je, moglo bi se reći, 'slamka spasa' za Vladu RH, pa se gdje god stignu na nju pozivaju svi HDZ-ovci, uključujući i njihovog predsjedničkog kandidata Andriju Hebranga, kojem ovaj sporazum predstavlja tešku hipoteku u predsjedničkoj kampanji.

I naposljedku, jedna od važnijih odredbi je članak 7. pod nazivom 'Odluka Arbitražnog suda', a koji govori o načinu donošenja odluke i njezinom značenju za sukobljene strane u sporu. "Odluka Arbitražnog suda obvezujuća je za stranke" – kaže sporazum u stavku 2. tog članka, a u slučaju da odluka bude negativna za hrvatsku stranu, Vlada RH i njeni podanici morat će se 'pokupiti' sa spornog teritorija u roku od 6 mjeseci, pa makar morali mijenjati zakone i ustav.

Sporazum o arbitraži je, nažalost, prihvaćen u Hrvatskom Saboru i to velikom većinom dignutih ruku. Dok se nekolicina politikanata, više zbog zadržavanja naklonosti svojih birača nego zbog osobne volje, aktivno protivila sporazumu, većina SDP-ovaca je, kako sami kažu, bila 'aktivno suzdržana', što god to značilo. Kako bi se ipak stalo na kraj ustupcima protunacionalnog režima u RH prema stranim zahtjevima, skupina hrabrih i odgovornih Hrvata pokrenula je građansku inicijativu "More je kopno" kojoj je cilj skupiti podpise 10% državljana RH (oko 450 000) kako bi se pokrenuo referendum o pitanju prihvaćanja ili ne prihvaćanja Sporazuma o arbitraži.

Tvorci javnog mnijenja iliti mediji i u ovome su slučaju pokazali svoju senzacionalističku crtu. Za primjer nam može poslužiti izvještaj sa sastanka Pahora i Kosorove u Trakošćanu u kolovozu o.g., kada je glavna preokupacija medija bila Kosoričin izbor crvene boje za odjevnu kombinaciju, i sklad toga s Pahorovom (crvenom) kravatom. Osim što stalna prisutnost crvenog kod njih može podsjećati na njihovu komunističku prošlost, ova nam viest ništa važnoga ne govori, ona je 'višak'. Osim senzacionalističkih 'reportaža' s više nego ozbiljnih i sudbonostnih sastanaka, mediji u Hrvatskoj mogu se pohvaliti još samo, za njih neuobičajenom, apologetikom vladinih postupaka u pregovorima. Tako se one koji su inače persona non grata hrvatskog medijskog prostora, u ovom slučaju, a zbog razloga jer su

odbili prihvatiti Sporazum o arbitraži (Josipoviæ, Kajin, Lesar, op.tg.), sotonizira do te mjere da im se pripisuje euroskepticizam (a znamo što to znaèi za gore navedene spodobе).

Poviestne uzporedbe

Suprotno uvrieženom mišljenju, Sporazum o arbitraži sam po sebi nije prodaja teritorija, ali je ipak kapitulacija u određenom smislu, jer predstavlja odustajanje od prvotnog hrvatskog zahtjeva za rješavanje graniènog spora pred Međunarodnim sudom pravde i u skladu s međunarodnim pravom. Uostalom, i samo dopuštenje da neko, za tu priliku sklepano, strano tielo odluèuje o tome hoæe li hrvatski teritorij pripasti Sloveniji, predstavlja izdaju hrvatskog naroda i rušenje njegova dostojanstva. Kako bi se taj sporazum javnosti prikazalo još lošijim nego što jeste, uspoređuje ga se s Rimskim ugovorima iz 1941. godine. Iako realizatori tog agitpropovskog naèina vođenja promièbe nemaju pojma o poviesti ni samim Rimskim ugovorima, pozivanje na njih im je koristno iz razloga što isti u javnosti imaju dojam izdajnièkog èina i predstavljaju corpus delicti ustaškog režima u NDH. Rimski ugovori sastojali su se od tri diela, tri posebna ugovora, a to su: Ugovor o odredjivanju granica izmedju Kraljevine Hrvatske i Kraljevine Italije, Sporazum o pitanjima vojnièkog znaèaja koja se odnose na jadransko-primorsko podruèje te Ugovor o jamstvu i suradnji izmedju Kraljevine Hrvatske i Kraljevine Italije. Pri samom spomenu Rimskih ugovora, prosjeèan Hrvat æe prvo pomisliti na posljedice sklapanja onog prvog navedenog ugovora – talijansko oduzimanje Dalmacije i velikog diela otoka od Hrvatske. Nu druga dva ugovora jednako su, ako ne i više, važna, jer takoðer uređuju dva bitna problema u odnosima Kraljevine Italije i Kraljevine Hrvatske (po Talijanima tako nazvane, iako se nikad, osim u prvim tjednima, nije rabio niti jedan drugi naziv osim Nezavisna Država Hrvatska, op.tg.) – vojnièko i politièko pitanje. Ako se dakle uzme da prvi ugovor rješava pitanje teritorialnog razgranièenja Italije i Hrvatske, tada drugi utvrđuje pitanje vojske, mornarice i vojnih objekata u hrvatskom priobalju, a treæi ugovor govori o međudržavnim odnosima i utvrđuje naputke za rješavanje još nekih neusuglašenih pitanja hrvatsko-talijanske državne suradnje (financije i promet, op.tg.). Iako su ugovori generalno gledano bili loši po hrvatsku stranu, njihove se hrvatske podpisnike i podpiratelje (Poglavnik dr. Ante Paveliæ i ustaše) ne može okarakterizirati kao izdajnike, za što postoji tendencija u krugovima postjugoslavenske historiografije, jer bi to znaèilo zanemarivanje nekoliko kljuènih uzroka i okolnosti èina podpisivanja istih. Kao prvo, treba uzeti u obzir da je u trenutku pregovora s talijanskom stranom (travanj-svibanj 1941.) na hrvatskom narodnom podruèju boravilo oko 180 000 talijanskih vojnika, dobro naoružanih i obuèenih, dok je Hrvata pod oružjem bilo manje od 50 000, a koju brojku su tvorili pripadnici hrvatske Građanske i Seljaèke Zaštite, vojni roènici propale Jugoslavenske Kraljevske Vojske, te mali broj ustaša povratnika i naoružanih domovinskih ustaša. Druga okolnost koju treba uvidjeti jest ta da Nezavisna Država Hrvatska nije imala podporu ijedne svjetske velesile ili neke od susjednih država, pa niti Njemaèkog Reicha, koji je veæinu hrvatskog narodnog podruèja prepustio u ruke svom talijanskom savezniku. Unatoè svemu tome, a zahvaljujuæi diplomatskoj i pregovaraèkoj vještini Poglavnika dr. Ante Paveliæa, postignuti su dogovori s Talijanima koji su znaèili znatno talijansko odstupanje od svojih prvotnih zahtjeva uz, ipak, naravne i hrvatske ųrtve.

No ono, u čemu se najbolje vidi, viđeno nego očigledna, razlika između Sporazuma o arbitraži Republike Hrvatske i Republike Slovenije, te s druge strane Rimskih ugovora; ta najveća razlika jeste u njihovim direktnim posljedicama po hrvatsku državnu obstojnost i suverenost. S jedne strane, u Rimskim ugovorima, to nije – u Ugovoru o jamstvu i suradnji između Kraljevine Hrvatske i Kraljevine Italije, imamo odredbu da "Italija preuzima jamstvo za političku nezavisnost Kraljevine Hrvatske i za njezinu teritorijalnu cjelovitost u granicama koje će se odrediti u sporazumu sa zanimanim državama" (čl. 1.), čime ona na sebe (kao jednu od tadašnjih svjetskih velesila) preuzima obvezu jamčiti hrvatski suverenitet i nezavisnost, što je Hrvatskoj značilo trajni temelj očuvanja vlastitog suvereniteta. S druge strane, u Sporazumu o arbitraži u članku 9. jamči se "Nastavak pregovora o pristupanju EU u skladu s pregovaračkim okvirom" i to tako što će "Republika Slovenija otkloniti svoje rezerve glede otvaranja i zatvaranja pregovaračkih poglavlja tamo gdje je prepreka povezana s ovim sporom" (st. 1.), što označava upravo suprotno – nesmetanje Slovenije Vladi RH u njezinim naporima da 'ugura' RH u EU. Prema tome, ustupanje hrvatskih teritorija 1941. imalo je za protučinbu to da se Kraljevina Italija obvezala jamčiti hrvatski suverenitet i teritorijalnu cjelovitost; odnosno, indirektno je značilo ustupanje teritorija kako bi se očuvala državnost i nezavisnost. Nasuprot tome, ustupanje hrvatskog teritorija ove 2009. godine ima za cilj što brži ulazak RH u EU, ergo gubitak bitnih elemenata državnosti i nezavisnosti.

Sve to bih shvatio uzimajući u obzir političke ciljeve te družine, no ne što mi je ipak do danas ostalo nedokučivo jer predstavlja contradictio in adiecto – ako ulazimo u Europu "bez granica", zašto onda ova družina na vlasti uopće vodi bitku oko tog komadića graničnog teritorija? Ne kaže se bez vruga da su u laži kratke noge, zar ne?

Trpimir Gudar, Vinkovci